NILS WAHL
FŐTANÁCSNOK INDÍTVÁNYA
Az ismertetés napja: 2016. október 26.[1]

C-679/15. sz. ügy

Ultra-Brag AG
kontra
Hauptzollamt Lörrach

(a Finanzgericht Baden-Württemberg [baden-württembergi adóügyi bíróság, Németország] által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem)

„Közösségi Vámkódex — A 202. cikk (3) bekezdése — 212a. cikk — Áruk jogellenes bejuttatásakor keletkező vámtartozás — Az adós fogalma — A jogi személy jogellenes árubehozatalért felelős munkavállalója — A munkavállaló magatartásának és tudomásának a munkáltatónak való betudhatósága”

1. Milyen mértékben felelős a munkáltató azért a vámtartozásért, amely az egyik munkavállalója által a rábízott ügy ellátása során elkövetett vámkötelezettség-szegés eredménye? E kérdéssel kapcsolatban kell a Bíróságnak döntést hoznia a jelen előzetes döntéshozatal iránti kérelem alapján.

2. A Finanzgericht Baden-Württemberg (baden-württembergi adóügyi bíróság, Németország) által benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem az „adós” 2913/92/EGK rendelet[2] 202. cikke (3) bekezdésének első és második francia bekezdésében rögzített fogalmának helyes értelmezése körül forog, pontosabban azon tényezők körül, amelyek alapján valamely jogi személy felelőssé tehető munkavállalóinak magatartásáért. Ugyanígy, a kérdést előterjesztő bíróság azzal kapcsolatban is útmutatást kér, hogy a „nyilvánvalóan gondatlan” eljárásnak a Vámkódex 212a. cikkében rögzített fogalma magában foglalja-e valamely munkavállaló esetleges gondatlanságát.

I – **Jogi háttér**

3. A Vámkódex 38. cikkének (1) bekezdése így rendelkezik:

„A Közösség vámterületére beléptetett árut az azt a Közösségbe behozó személy haladéktalanul továbbszállítja – ha van ilyen – a vámhatóság által kijelölt útvonalon és utasításainak megfelelően:

a) a vámhatóság által kijelölt vámhivatalhoz vagy bármely más olyan helyre, amit e hatóságok kijelöltek vagy jóváhagytak; vagy

[…]”

1 — Eredeti nyelv: angol.

2 — A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i tanácsi rendelet (HL 1992. L 302., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 4. kötet, 307. o.) módosított és a tényállás megvalósulása idején, azaz 2010 májusában hatályos változata (a továbbiakban: Vámkódex).

4. A Vámkódex 40. cikke így rendelkezik:

„A Közösség vámterületére belépő árut az a személy állítja vám elé, aki azt erre a területre beszállítja, vagy – adott esetben – aki az áru ilyen beléptetést követő fuvarozásáért felelősséget vállal, az olyan szállítóeszközzel fuvarozott áruk kivételével, amelyek a Közösség vámterületének felségvizein vagy légterén megállás nélkül haladnak át. Az árut vám elé állító személynek hivatkoznia kell az áruval kapcsolatban korábban benyújtott gyűjtő vámáru-nyilatkozatra vagy vámáru-nyilatkozatra.”

5. A Vámkódex 185. cikkének (1) bekezdése értelmében:

„Az a közösségi áru, amelyet – miután a Közösség vámterületéről exportálták – 3 éven belül visszahoznak erre a vámterületre és szabad forgalomba bocsátanak, az érintett személy kérelmére behozatali vámmentességet kap.

[…]”

6. A Vámkódex 202. cikke így rendelkezik:

„(1) A behozatalkor vámtartozás keletkezik:

a) a behozatalivám-köteles árunak a Közösség vámterületére történő jogellenes bejuttatásakor; vagy

[…]

E cikk alkalmazásában jogellenes bejuttatás a 38–41. cikk […] rendelkezéseinek megsértésével történő bejuttatás.

[…]

(3) Adós:

– az a személy, aki az ilyen árut jogellenesen bejuttatta,

– bármely személy, aki részt vett az áru jogellenes bejuttatásában, és tudomása volt vagy tudomása kellett legyen arról, hogy a bejuttatás jogellenes, és

– bármely személy, aki a szóban forgó árut megszerezte vagy birtokában tartotta, és az áru megszerzésekor vagy átvételekor tudomása volt, vagy tudomása kellett legyen arról, hogy azokat jogellenesen juttatták be.”

7. A Vámkódex 212a. cikke így rendelkezik:

„Ha a vámjogszabályok az áru jellege vagy meghatározott célra történő felhasználása miatt kedvezményes tarifális elbánásról vagy – a 21., 82., 145., vagy a 184–187. cikknek megfelelően – a behozatali vagy kiviteli vámok alóli mentességről, illetve teljes vagy részleges mentességről rendelkeznek, az említett kedvezményes tarifális elbánást, vagy mentességeket olyan esetekben is alkalmazni kell, amikor a vámtartozás a 202–205., 210. vagy 211. cikk alapján keletkezett, amennyiben az érintett személy eljárása nem volt csalárd, vagy nyilvánvalóan gondatlan, és bizonyítani tudja, hogy a kedvezményes tarifális elbánás, a mentesség alkalmazásához szükséges egyéb feltételek teljesülnek.”

II – **A tényállás, az eljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdések**

8. Az alapeljárás felperese, az Ultra-Brag AG, egy Svájcban létrehozott logisztikai vállalkozás, amely többek között Európán belüli vízi szállítást kínál.

9. 2010. május 25-én az Ultra-Brag két transzformátort és két-két azokhoz tartozó tekercset vitt ki az Európai Unió vámterületéről belvízi úton Svájcba az *MS Aargau* nevű motorhajón.

10. Ugyanezen a napon az Ultra-Bragot arról tájékoztatták, hogy egyik másik hajója, amelynek másnap 11 órakor Strasbourgban (Franciaország) egy 301 tonnás turbinát kellett felvennie antwerpeni (Belgium) rendeltetési hellyel, meghibásodott, és ezért nem állt rendelkezésre a szállítási művelethez. Mindkét műveletért L volt felelős, aki nagy méretű rakományok szakértőjeként a felperesnél „key account manager”-ként állt alkalmazásban. Mialatt helyettesítő hajót keresett, L fontolóra vette, hogy az *MS Aargau* motorhajót, amelyről még nem rakodták ki az egyik transzformátort, valamint az ahhoz tartozó két tekercset Strasbourgba irányítja, hogy ott felvegye a turbinát. Ha L ezt a lehetőséget választotta volna, mind a turbinát, mind a transzformátort vissza kellett volna szállítania Svájcba, ahol a transzformátort és az ahhoz tartozó tekercseket ki kellett rakodni. Ezt követően az *MS Aargau* motorhajónak a turbinát Antwerpenbe kellett szállítania.

11. A közbenső szállítás vámügyintézése tekintetében L felkereste az illetékes svájci hatóságot. A svájci hatóság úgy nyilatkozott, hogy álláspontja szerint az uniós vámterületre történő ideiglenes kivitel nem jelent problémát, de az illetékes német vámhatóságot (a jelen esetben a Zollamt Weil am Rhein-Schusterinselt, a Weil am Rhein-Schusterinsel-i vámhivatalt) is tájékoztatni kell a tervezett szállítási műveletről.[3] Az oda tartó úton azonban L defektet kapott, aminek következtében az illetékes német vámhatóság tájékoztatására nem került sor.

12. L helyettesítő hajó keresésére irányuló erőfeszítései eredménytelenek maradtak, és ugyanezen a napon, a Weil am Rhein-Schusterinsel-i vámhivatal hivatali idejének vége után, a strasbourgi berakodási határidő betartása érdekében L arra utasította az *MS Aargau* motorhajó kapitányát, aki szintén az Ultra-Brag alkalmazásában állt, hogy hajózzon Strasbourgba, és hozza el a turbinát a transzformátorral és a tekercsekkel a fedélzeten. A transzformátor és a tekercsek vám elé állítása nem történt meg a határon Svájcból Németország felé történő áthaladáskor.

13. A következő napon, 2010. május 26-án L felvette a kapcsolatot az illetékes német vámhatósággal, és tájékoztatta a transzformátor és a tekercsek újrabehozataláról.

14. 2010. május 27-én az *MS Aargau* motorhajó a transzformátor és a két tekercs kirakodása céljából visszatért a bázeli (Svájc) Rajna-kikötőbe. Ekkor a német vámhatóság egy szemle keretében rögzítette ezeket az árukat a hajó fedélzetén.

15. A behozatali vámokról szóló 2010. augusztus 9-i határozattal az alapeljárás alperese, a Hauptzollamt Lörrach (lörrachi fővámhivatal, Németország) kizárólag az Ultra-Braggal szemben a transzformátorra és a hozzá tartozó két tekercsre 122 470,07 euró vámot szabott ki.

16. A határozattal szembeni eredménytelen fellebbezést követően az Ultra-Brag keresetet indított a kérdést előterjesztő bíróság előtt, azt állítva, hogy a behozatali vámokról szóló határozat jogszerűtlen, mivel fennállnak a Vámkódex 212a. cikke szerinti vámmentesség feltételei. Az Ultra-Brag azt állítja, hogy nem járt el nyilvánvalóan gondatlanul, amikor munkavállalóját, L-t bízta meg az érintett áruk szállításával. L-nek ugyancsak nem róható fel nyilvánvalóan gondatlan eljárás.

3 — A kérdést előterjesztő bíróság által előadottak szerint Bázelben egy három országhoz tartozó vámhivatal működik, amelyet a rajnai belvízi hajózással kapcsolatos vámkezelési eljárások elősegítése céljából hoztak létre. Ez az intézmény ugyanakkor nem ruházza át a hatósági jogkör gyakorlását az egyik nemzet vámhatóságáról egy másik állam hatóságára.

17. Miután kétsége merült fel azzal kapcsolatban, hogy a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első és második francia bekezdése értelmében a munkáltató a vámtartozás adósának tekinthető-e, és hogy a 212a. cikk értelmében vett „nyilvánvaló gondatlanság” magában foglalja-e a munkavállaló esetleges gondatlan eljárását, a Finanzgericht Baden-Württemberg (baden-württembergi adóügyi bíróság) úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és előzetes döntéshozatal céljából a következő három kérdést terjeszti a Bíróság elé:

„1) Úgy kell-e értelmezni a Vámkódex […] 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdését, hogy egy jogi személy a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése szerint az árut a Közösségbe behozó személyként a vámtartozás adósává válik, ha törvényes képviselőjének nem minősülő, feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja áll a jogellenes bejuttatás mögött?

2) Az első kérdésre adandó nemleges válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdését, hogy

a) egy jogi személy (akkor is) részt vesz a jogellenes bejuttatásban, ha törvényes képviselőjének nem minősülő egyik alkalmazottja feladatkörének keretei között közreműködött a bejuttatásban, és

b) a jogellenes bejuttatásban részt vevő jogi személy esetében a »tudomása volt vagy tudomása kellett legyen« szubjektív tényállási elem tekintetében a jogi személynél az üggyel foglalkozó természetes személyt kell figyelembe venni akkor is, ha e személy nem a jogi személy törvényes képviselője?

3) Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második vagy harmadik kérdésre adandó igenlő válasz esetén:

Úgy kell-e értelmezni a Vámkódex 212a. cikkét, hogy annak megítélése során, hogy az érintett személy eljárása csalárd vagy nyilvánvalóan gondatlan volt-e, jogi személyek esetében kizárólag a jogi személy, illetve a jogi személy szerveinek eljárását kell figyelembe venni, vagy a nála alkalmazott és feladatköre keretei között az üggyel foglalkozó természetes személy eljárását be kell tudni a jogi személynek?”

18. A Bizottság írásbeli észrevételeket terjesztett elő. A Bíróság eljárási szabályzata 76. cikkének (2) bekezdése értelmében az ügyben nem került sor tárgyalás tartására.

III – **Elemzés**

A – *A vámtartozás keletkezésére vonatkozó előzetes észrevételek*

19. Behozatalkor vámtartozás rendes körülmények között a „vámkezeléskor” vagy – a Vámkódex 201. cikke (1) bekezdése a) pontjának megfogalmazásában – a behozatalivám-köteles áru szabad forgalomba bocsátásakor keletkezik. A Vámkódex 201. cikkének (2) és (3) bekezdése szerint a vámtartozás keletkezése a szóban forgó vámáru-nyilatkozat elfogadásának időpontjához kötődik, adósnak a nyilatkozattevőt [4] kell tekinteni, közvetett képviselet [5] esetén pedig ez az a személy, akinek érdekében a vámáru-nyilatkozatot tették.

4 — „Nyilatkozattevő” a Vámkódex 4. cikkének 18. pontja értelmében az a személy, aki saját nevében tesz vámáru-nyilatkozatot, vagy akinek nevében a vámáru-nyilatkozatot tették.

5 — A „közvetett képviselet” fogalmát a Vámkódex 5. cikkének (2) bekezdése határozza meg, és az arra az esetre vonatkozik, amikor a képviselő saját nevében, de egy másik személy érdekében jár el.

20. Ha a vámeljárásra vonatkozó szabályokat nem tartják be, a vámtartozás keletkezése a vámkötelezettség megszegéséhez kötődik, és a Vámkódex 202–205. cikke irányadó rá. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügyben a transzformátort és a két tekercset bejuttatták az Európai Unió vámterületére, de a Vámkódex 38. és 40. cikke által előírtaktól eltérően sem továbbszállítására, sem az illetékes vámhatóságok, azaz a jelen esetben a Weil am Rhein-Schusterinsel-i vámhivatal elé állítására nem került sor. Ennek következtében a Vámkódex 202. cikke (1) bekezdése a) pontjának megfelelően vámtartozás keletkezett a behozatalkor az áruknak az Európai Unió vámterületére történő „jogellenes bejuttatása” miatt.

21. Behozatalivám-köteles árunak az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatásakor a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első, második és harmadik francia bekezdése alapján a személyek három csoportja válik a vámtartozás adósává,[6] mégpedig i. az a személy, aki az ilyen árut jogellenesen bejuttatta; ii. azok a személyek, akik részt vettek az áru jogellenes bejuttatásában, és tudomásuk volt vagy tudomásuk kellett legyen arról, hogy a bejuttatás jogellenes; végül pedig iii. azok a személyek, akik a szóban forgó árut megszerezték vagy birtokukban tartották, és az áru megszerzésekor vagy átvételekor tudomásuk volt, vagy tudomásuk kellett legyen arról, hogy azokat jogellenesen juttatták be.

22. A Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének három francia bekezdése az adósként elismert személy érintettségének bizonyos fokozatait állapította meg, az áruknak az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatásában való részvétele alapján. Míg az első francia bekezdés arra a személyre vonatkozik, aki a jogellenes bejuttatást megvalósította, azaz rendszerint akinek a vámkezelési műveleteket teljesítenie kell, és a vámnyilatkozat-tevő kötelezettségeit el kell végeznie, addig a második és harmadik francia bekezdés azokra a személyekre vonatkozik, akik ugyan nem felelősei a vámkezelési műveleteknek a Vámkódex rendelkezései szerint, mindemellett érintettek akár a jogellenes bejuttatás előtt, akár közvetlenül utána.[7] Míg az első francia bekezdés szerinti adósi felelősség szigorú, addig a második és a harmadik francia bekezdésben megjelenik egy szubjektív elem, amelynek eredményeként kizárólag azok a személyek válhatnak adóssá, akiknek tudomásuk volt, vagy tudomásuk kellett legyen a bejuttatás jogellenességéről.

B – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdés*

23. Első kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság arra a keres választ, hogy egy jogi személy milyen esetben lesz felelős a vámtartozásért a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján, azaz olyan személyként, aki az árukat jogellenesen bejuttatta az Európai Unió vámterületére. Konkrétabban, a kérdést előterjesztő bíróság arra kérdez rá, hogy ez a felelősség felmerül-e akkor, ha a társaság törvényes képviselőjének[8] nem minősülő, feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja áll a jogellenes bejuttatás mögött. A következőkben kifejtem, hogy erre a kérdésre alapvetően miért kell igenlő választ adni.

24. Elöljáróban megjegyzem, hogy a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése arra a „személy”-re vonatkozik, aki az árut jogellenesen bejuttatta, de nem pontosítja, hogy természetes személyről vagy jogi személyről van-e szó. Ugyanakkor a Vámkódex 4. cikkének (1) bekezdéséből következően a „személy” fogalma magában foglalja mind a jogi, mind a természetes személyeket. Ezen túlmenően a Bíróság megerősítette, hogy a munkáltató az első francia bekezdés alapján a vámtartozás adósának tekinthető (akár egyedül, akár munkavállalójával egyetemlegesen), „ha úgy tekinthető, hogy

6 — Ha több adós felel egy vámtartozás megfizetéséért, a Vámkódex 213. cikke alapján egyetemlegesen felelősek az ilyen tartozásért.

7 — Cruz Villalón főtanácsnok Jestel-ügyre vonatkozó indítványa (C-454/10, EU:C:2011:488, 36. pont).

8 — A kérdést előterjesztő bíróság a társaság szerveire – németül „Organe” – hivatkozik.

tevékenysége alapján ő áll az áru jogellenes bejuttatása mögött”[9], vagy másképp fogalmazva, ha „maga juttatta be az árukat jogellenesen”[10]. Ebből arra következtetek, hogy az Ultra-Brag mint jogi személy főszabály szerint adóssá válhat a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján.[11]

25. Fennmarad azonban a kérdés, hogy milyen körülmények között merül fel ez a felelősség?

26. A kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján a jogi személy akkor tekinthető a vámtartozás adósának, ha az árut maga szállítja (törvényes képviselői útján), vagy ha a jogellenes bejuttatás „a munkáltató tevékenységének közvetlen következménye”. Mivel a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint nem tekinthető úgy, hogy az Ultra-Brag maga szállította az árukat,[12] a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése szerinti felelőssége attól függ, hogy elegendő-e, ha az áruknak az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatása valamely munkavállalója – a jelen esetben L, aki felelős volt a szállítási műveletért, és arra utasította a hajó kapitányát, hogy hajózzon Strasbourgba – tevékenységének közvetlen következménye, vagy a felelősség megállapítása során kizárólag a törvényes képviselők magatartását lehet figyelembe venni.

27. A Bizottság álláspontja szerint ahhoz, hogy valamely munkáltató – egy jogi személy – felelőssé váljon a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján, elegendő, ha az a munkavállaló, aki ténylegesen bejuttatta az árukat az Európai Unió vámterületére – a jelen ügyben a hajó kapitánya –, feladatkörének keretei között és/vagy feladatkörének keretei között és a munkáltató tulajdonát képező szállítóeszközt felhasználva járt el így.

28. A következőkben e kérdéssel kapcsolatban fejtem ki álláspontomat.

29. Először is, szükségesnek tartom felidézni a vámtartozás adósai Vámkódex 202. cikkének (3) bekezdése által azonosított csoportjainak megkülönböztetését (lásd a fenti 21. és 22. pontot). Az első francia bekezdés alapján adós az a személy, aki *az árut jogellenesen bejuttatta* az Európai Unió vámterületére, vagyis az a személy, aki ténylegesen bejuttatta az árut és köteles lett volna azt az illetékes hatóság előtt vám elé állítani.[13] Egyértelmű, hogy ez a személy az alapügyben a hajó kapitánya. A releváns kérdés tehát az, hogy az *ő* magatartása betudható-e az Ultra-Bragnak.

30. Elutasítom azt az álláspontot, hogy kizárólag a törvényes képviselők eljárását lehet figyelembe venni a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján fennálló felelősség megállapítása során. Ahogyan arra a Bizottság rámutat, ez az értelmezés ellentétes lenne a rendelkezés céljával, nevezetesen azzal, hogy tágan határozza meg azoknak a személyeknek a körét, akik a vámtartozás adósának tekinthetők.[14] Ráadásul azt eredményezné, hogy bizonyos méret felett bármely társaság mentesülhetne az első francia bekezdés szerinti felelősség alól, hiszen meglehetősen valószínűtlen, hogy bármely nagy társaság törvényes képviselője – jellemzően az igazgatósági tagok

9 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 26. pont); 2005. március 3-i Papismedov és társai ítélet (C-195/03, EU:C:2005:131, 39. pont).

10 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 29. pont).

11 — Lásd még: Gormley, L., *EU Law of Free Movement of Goods and Customs Union*, Oxford University Press, Oxford, 2009., 335. o., 40. lábjegyzet.

12 — A kérdést előterjesztő bíróság elismeri, hogy az *MS Aargau* motorhajó az Ultra-Brag megbízásából szállította az árukat, de mivel az *MS Aargau* motorhajó kapitánya csak az Ultra-Brag alkalmazottja volt (nem pedig a törvényes képviselője), a kérdést előterjesztő bíróság arra a következtetésre jut, hogy nem tekinthető úgy, hogy az Ultra-Brag maga szállította az árukat.

13 — 2004. március 4-i Viluckas és Jonusas ítélet (C-238/02 és C-246/02, EU:C:2004:126, 29. pont); Cruz Villalón főtanácsnok Jestel-ügyre vonatkozó indítványa (C-454/10, EU:C:2011:488, 36. pont). Lásd még: 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 26. pont); 2005. március 3-i Papismedov és társai ítélet (C-195/03, EU:C:2005:131, 39. pont).

14 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 25. pont); 2005. március 3-i Papismedov és társai ítélet (C-195/03, EU:C:2005:131, 38. pont).

vagy más vezetők – kormányozná a társaság hajóját vagy vezetné járműveit. Végül nem támasztja alá ezt az értelmezést a Bíróság ítélkezési gyakorlata, amely egyértelműen kimondja, hogy a munkáltató akár egyedül, akár a *munkavállalójával* egyetemlegesen a vámtartozás adósává válhat a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján.[15]

31. Az Ultra-Brag felelősségének megállapítása szempontjából ugyanígy nem döntő az a körülmény, hogy a transzformátornak és az ahhoz tartozó tekercseknek az az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatását eredményező utasításokat a kapitány részére az Ultra-Brag törvényes képviselője adta-e. Álláspontom szerint elégséges, hogy az alkalmazott, L, felhatalmazással bírt arra, hogy ilyen utasítást adjon, és azt a hajó kapitánya köteles volt betartani. E tekintetben az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kitűnik, hogy L az exportterületen állt alkalmazásban a szóban forgó szállítási műveletért felelős társaságnál, és hogy a kapitány mindig konkrét utasítást kapott egy vámügynöktől vagy az L által vezetett részleg valamely tagjától arra vonatkozóan, hogy mit tegyen a következő szállítási művelettel. Következésképpen, habár a kérdést előterjesztő bíróság feladata a tények felderítése, a Bíróság rendelkezésére bocsátott információk közül semmi nem utal arra, hogy L a feladatkörén kívül járt volna el, amikor az *MS Aargau* motorhajó kapitányát a konkrét szállítási művelet teljesítésére utasította, vagy hogy egyébként a kapitány tévedett volna, amikor L utasítását követte.

32. A Bíróság mindezidáig csak negatív értelemben határozta meg a munkáltatónak a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése szerinti felelősségét. E tekintetben a Bíróság hangsúlyozta, hogy ez a felelősség nem lehet automatikus, mivel megfosztaná a tárgyától a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második és harmadik francia bekezdését.[16] Megállapította továbbá, hogy e felelősség megállapításához nem elegendő, hogy a munkavállaló „a munkáltatója ügyeinek vitele során” jár el.[17]

33. A konkrét ügyben az *MS Aargau* motorhajó kapitánya az Ultra-Brag munkavállalójaként az Ultra-Brag érdekében szállította a transzformátort és az ahhoz tartozó két tekercset az Ultra-Brag által üzemeltetett hajón az Ultra-Brag egy másik, az említett áruk szállításáért felelős munkavállalójának utasításai alapján. Álláspontom szerint mindez elegendő ahhoz, hogy egy olyan munkáltató, mint az Ultra-Brag, a vámtartozás adósának legyen tekinthető a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján.

34. A következőkben kifejtem, hogy következtetésem miként áll összhangban a Bíróság fenti 32. pontban ismertetett megállapításaival.

35. Először is, nem igényel részletes magyarázatot, hogy felső határt kell szabni a munkáltató munkavállalója cselekményeiért fennálló felelősségének. E felelősség pontos határa nem olyan kérdés, amellyel a jelen ügyben szükséges lenne foglalkozni. Elegendő annak rögzítése, hogy amennyiben valamely munkavállaló a rábízott feladatkör keretein kívül jár el, például nem követi az előírásokat vagy utasításokat, úgy elképzelhető, hogy a munkáltató mentesülhet a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése szerinti felelősség alól. A kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő ügyben azonban az derült ki, hogy a hajó kapitánya követte a szóban forgó szállítási műveletért felelős munkavállaló által adott utasításokat.

15 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 29. pont).

16 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 40. pont).

17 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 42. pont).

36. Továbbá azokban az esetekben, amelyekben a munkavállaló árucsempészetben vesz részt, a munkáltató a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján főszabály szerint nem tekinthető a vámtartozás adósának, kivéve, ha megállapítható, hogy az árucsempészetre a munkáltató érdekében került sor. [18]

37. Végül az Ultra-Brag vámtartozásért fennálló felelősségének megállapítása az alapeljárásban a fenti 33. pontban foglalt indokok alapján álláspontom szerint nem jelentené azt, hogy a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján a munkáltató automatikusan adósnak tekinthető bármely olyan esetben, amikor a munkavállaló a munkáltatója ügyeinek vitele során jár el. Ahogyan arra a Bizottság rámutat, ha az *MS Aargau* motorhajó kapitánya ugyanazon út alkalmával saját tulajdonát képező más berendezést vagy árut is szállított volna a transzformátorok és tekercsek mellett, akkor is úgy kellett volna tekinteni, hogy az Ultra-Brag ügyeinek vitele során jár el, de az Ultra-Brag mentesült volna az ilyen további áruk miatt keletkezett vámtartozásért a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján fennálló felelősség alól, mivel a kapitány ezen áruk vonatkozásában a feladatkörén kívül, vagyis nem az Ultra-Brag érdekében járt volna el.

38. A fenti megállapításokra tekintettel azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Finanzgericht Baden-Württemberg (baden-württembergi adóügyi bíróság) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett első kérdést a következőképpen válaszolja meg: a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy jogi személy e francia bekezdés szerint a vámtartozás adósává válik, ha törvényes képviselőjének nem minősülő, a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja juttatja be jogellenesen az árut az Európai Unió vámterületére.

39. Az első kérdésre adott válaszra figyelemmel nem szükséges választ adni a második kérdésre, amely csak akkor merül fel, ha az Ultra-Brag nem tekinthető a vámtartozás adósának a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdése alapján. A teljesség kedvéért azonban ismertetem álláspontomat az e második kérdés által felvetett problémával kapcsolatban is.

C – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett második kérdés*

40. A második kérdés a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdésében foglalt „adós” fogalmának értelmezésére vonatkozik. Az e rendelkezés szerinti „adós” minősítés egyszerre két feltételtől függ. Az első, a jogellenes bejuttatásban való részvétel objektív. A második pedig szubjektív, és az adott személy tudatos részvételét követeli meg az áru jogellenes bejuttatásában. [19] A kérdést előterjesztő bíróság lényegében annak tisztázását kéri, hogy egy munkavállaló „részvétele” az áru jogellenes bejuttatásában betudható-e a munkáltatónak, és hogy a második francia bekezdésben foglalt szubjektív feltétel tekintetében e munkavállalót kell-e figyelembe venni.

41. A Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdésében foglalt objektív elem, a „részvétel” fogalmát tágan kell értelmezni. Elegendő, ha az adott személynek bármiféle része volt a jogellenes cselekményben, akár közvetett módon is. [20] A munkáltató például a vámtartozás adósa lehet, ha a jogellenes bejuttatást a vállalkozása eszközeivel vagy személyzetével végezték. [21] Ami a munkavállaló „részvételének” a munkáltatónak való betudhatóságát illeti, ugyanaz az érvelés alkalmazható, mint az első kérdést illetően. Vagyis, ha a munkavállaló a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között jár el, a munkavállaló magatartása betudható a munkáltatónak.

18 — Lásd: 2004. március 4-i Viluckas és Jonusas ítélet (C-238/02 és C-246/02, EU:C:2004:126); 2005. március 3-i Papismedov és társai ítélet (C-195/03, EU:C:2005:131).

19 — 2011. november 17-i Jestel-ítélet (C-454/10, EU:C:2011:752, 15. pont, valamint az ott hivatkozott ítélkezési gyakorlat).

20 — 2011. november 17-i Jestel-ítélet (C-454/10, EU:C:2011:752, 16. és 17. pont).

21 — 2004. szeptember 23-i Spedition Ulustrans ítélet (C-414/02, EU:C:2004:551, 30. pont).

42. A szubjektív elem – nevezetesen, hogy a „részt vevő” személynek tudomása volt vagy tudomása kellett legyen arról, hogy az áruk bejuttatása jogellenes – tekintetében az alábbiakat kívánom megjegyezni.

43. Először is, ha a tudomás betudását a társaság törvényes képviselőire korlátozzuk, az álláspontom szerint, ahogyan azt az első kérdésre adandó válaszomban kifejtettem, az adósok lehetséges körének nem kívánatos korlátozásához vezetne (lásd fent a 30. pontot). Bizonyos méretű társaságok elkerülhetnék a felelősséget azzal, hogy a szállítási és vámkezelési eljárásokkal kapcsolatos felelősséget a munkavállalóikra ruházzák át. Továbbá, ahogyan arra a Bizottság rámutat, csak ritkán fordul elő, hogy a nagyobb társaságok törvényes képviselőit értesítik valamely konkrét szállításról.

44. A jelen ügyben az előzetes döntéshozatalra utaló végzés szerint L volt felelős a szállítási műveletért (lásd a fenti 31. pontot). Ennek megfelelően az ő tudomását kell figyelembe venni a szubjektív feltétel fennállásának megállapítása során.

45. Az előzetes döntéshozatalra utaló végzésből kiderül, hogy L volt az a személy, aki a hajó kapitánya részére utasítást adott, tudva arról, hogy a transzformátort és a hozzá tartozó tekercseket ezzel anélkül juttatja be az Európai Unió vámterületére, hogy azok vámkezelésére az illetékes német vámhatóság előtt sor kerülne. Az is nyilvánvaló az előzetes döntéshozatalra utaló végzés alapján, hogy a svájci vámhatóság arra utasította L-t, hogy a tervezett szállítási műveletről tájékoztassa az illetékes német vámhatóságot. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak ellenőrzése, hogy az előtte folyamatban lévő ügyben mindez elegendőnek tekinthető-e a második feltétel teljesüléséhez. E tekintetben meg kell azonban jegyezni, hogy ahogyan arra a Bizottság rámutat, a „tudomása kellett legyen” kifejezés a kellően körültekintő és gondos gazdasági szereplő magatartására utal,[22] ami például azt jelenti, hogy a munkáltató nem kerülheti el a felelősséget pusztán azért, mert a felelős munkavállaló nem rendelkezett megfelelő jogi ismeretekkel a követendő vámkezelési eljárást illetően.

46. A fentiek alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Finanzgericht Baden-Württemberg (baden-württembergi adóügyi bíróság) által elé terjesztett második kérdést a következőképpen válaszolja meg: a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy jogi személy e francia bekezdés szerint a vámtartozás adósává válik, ha törvényes képviselőjének nem minősülő, a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja részt vesz az árunak az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatásában, feltéve hogy a munkáltatónak tudomása volt, vagy tudomása kellett legyen arról, hogy a bejuttatás jogellenes, aminek tekintetében az üggyel foglalkozó munkavállalót kell figyelembe venni.

D – *Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett harmadik kérdés*

47. A kérdést előterjesztő bíróság harmadik kérdése csak akkor merül fel, ha akár az első, akár a második kérdésre, az általam javasoltaknak megfelelően, igenlő választ kell adni. A kérdést előterjesztő bíróság a Vámkódex 212a. cikkének értelmezésével kapcsolatban kér útmutatást, amely bizonyos feltételek fennállása esetén lehetővé teszi a keletkező vám megfizetése alóli mentesülést, többek között a Vámkódex 202. cikke alapján. Míg a kérdést előterjesztő bíróság álláspontja szerint a Vámkódex 185. cikkének (1) bekezdése (amelyre a Vámkódex 212a. cikke hivatkozik) szerinti, az Európai Unió Vámterületére visszahozott árukénti vámmentességre vonatkozó feltételek a jelen ügyben fennállnak, bizonytalan azzal kapcsolatban, hogy a második feltételt – nevezetesen, hogy „az érintett személy eljárása nem volt csalárd, vagy nyilvánvalóan gondatlan” – kizárólag az adós törvényes képviselőjének eljárása vonatkozásában kell értékelni, vagy alkalmazottainak eljárását is figyelembe kell venni.

22 — 2011. november 17-i Jestel-ítélet (C-454/10, EU:C:2011:752, 22. pont).

48. Először is, ahogyan arra a Bizottság rámutat, az „érintett személy” kifejezés (németül „*Beteiligten*”) nem tévesztendő össze a Vámkódex 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdésében hivatkozott „személyek, akik részt vettek” fogalmával. Míg a Vámkódex 212a. cikkében használt német kifejezés alapot adhat ilyen zavarra, számos más nyelvi változat olyan kifejezést használ ehelyett, amely közelebb áll a német „*betroffene Person*” kifejezéshez, mint például a „*the person concerned*” angolul, a „*l'intéressé*” franciául, az „*el interesado*” spanyolul, a „*l'interessato*” olaszul vagy a „*den berörda parten*” svédül.

49. Figyelemmel arra, hogy a Vámkódex 212a. cikke vámmentességet tesz lehetővé, az e mentességekre vonatkozó feltételeket megszorítóan kell értelmezni.[23] Ezzel összhangban az „érintett személy” fogalmát tágan kell értelmezni, és annak nemcsak azon személyek eljárását kell magában foglalnia, akik közvetlenül közreműködnek a szóban forgó áru jogellenes bejuttatásában, hanem bármely olyan személyét is, aki az ilyen jogellenes bejuttatás mögött állhat, feltéve hogy a szóban forgó eljárás betudható az adósnak.[24]

50. Ebben az összefüggésben meg kell jegyezni, hogy akár az Ultra-Brag eljárása is tekinthető gondatlannak egy szervezeti hiba miatt, vagyis amiatt, hogy nem kellő gondossággal járt el a feladatok kiosztása vagy alkalmazottainak felügyelete során. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy az alapügyben felmerül-e ilyen gondatlanság.

51. Visszatérve azonban a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére, mégpedig arra, hogy az Ultra-Brag munkavállalóinak eljárása betudható-e az Ultra-Bragnak a nyilvánvaló gondatlanság fennállásának megállapítása céljából,[25] az annak meghatározására szolgáló elvek, hogy valamely munkavállaló eljárása és/vagy tudomása betudható-e a munkáltatójának, ahogyan azt az első és a második kérdéssel kapcsolatban kifejtettem, itt változatlanul érvényesülnek. Ennek megfelelően, feltéve hogy L a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között járt el, eljárását figyelembe kell venni a nyilvánvaló gondatlanság fennállásának vizsgálata során.[26]

52. A kérdést előterjesztő bíróság feladata annak megállapítása, hogy L eljárása nyilvánvalóan gondatlan volt-e. E tekintetben a Bíróság megállapította, hogy különösen azon rendelkezések összetettségét kell figyelembe venni, amelyek végre nem hajtása a vámtartozás létrejöttét eredményezte, valamint a kereskedő szakmai tapasztalatát és gondosságát.[27]

53. A fentiekre figyelemmel álláspontom szerint a Bíróság elé terjesztett harmadik kérdést a következőképpen kell megválaszolni: a Vámkódex 212a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak megállapítása során, hogy valamely „érintett [(jogi)] személy” eljárása csalárd vagy nyilvánvalóan gondatlan volt-e, nemcsak a társaságot vagy annak törvényes képviselőit kell figyelembe venni, hanem bármely olyan alkalmazottat is, aki a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között járt el.

23 — Lásd: 1999. november 11-i Söhl & Söhlke ítélet (C-48/98, EU:C:1999:548, 52. pont).

24 — Az „érintett személy” fogalmát a Vámkódex más rendelkezései is használják, mégpedig a 239. cikk (1) bekezdése, amely a behozatali vámok visszafizetésére vagy elengedésére vonatkozik. E rendelkezés vonatkozásában az érintett személy fogalmát úgy határozták meg, hogy az alatt „egy vagy több [a vámot fizető vagy vámfizetésre kötelezett] személy, illetve annak képviselője, valamint minden olyan személy értendő, aki az adott árura vonatkozó vámalakiságok elvégzésében részt vett, vagy annak elvégzésére vonatkozóan utasításokat adott”. Lásd a 2913/92 rendelet végrehajtására vonatkozó rendelkezések megállapításáról szóló, 1993. július 2-i 2454/93/EGK bizottsági rendelet (HL 1993. L 253., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 2. fejezet, 6. kötet, 3. o.) 899. cikkének (3) bekezdését.

25 — Megjegyzem, hogy az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben nincs utalás arra, hogy az alapeljárásban csalárd eljárás gyanúja merült volna fel.

26 — Ugyanez vonatkozik az *MS Aargau* motorhajó kapitányára is, habár az előzetes döntéshozatalra utaló végzésben semmi nem utal arra, hogy gondatlanul járt volna el.

27 — 1999. november 11-i Söhl & Söhlke ítélet (C-48/98, EU:C:1999:548, 56. pont); 2015. június 25-i DSV Road ítélet (C-187/14, EU:C:2015:421, 46. pont).

IV – **Végkövetkeztetések**

54. A fentiek alapján azt javaslom a Bíróságnak, hogy a Finanzgericht Baden-Württemberg (baden-württembergi adóügyi bíróság, Németország) által előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdéseket a következőképpen válaszolja meg:

– A Közösségi Vámkódex létrehozásáról szóló, 1992. október 12-i 2913/92/EGK módosított tanácsi rendelet 202. cikke (3) bekezdésének első francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy jogi személy e francia bekezdés szerint a vámtartozás adósává válik, ha az árut az Európai Unió vámterületére törvényes képviselőjének nem minősülő, a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja juttatja be jogellenesen.

– A 2913/92 rendelet 202. cikke (3) bekezdésének második francia bekezdését úgy kell értelmezni, hogy egy jogi személy e francia bekezdés szerint a vámtartozás adósává válik, ha törvényes képviselőjének nem minősülő, a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között eljáró egyik alkalmazottja részt vesz az árunak az Európai Unió vámterületére történő jogellenes bejuttatásában, feltéve hogy a munkáltatónak tudomása volt, vagy tudomása kellett legyen arról, hogy a bejuttatás jogellenes, aminek tekintetében az üggyel foglalkozó munkavállalót kell figyelembe venni.

– A 2913/92 rendelet 212a. cikkét úgy kell értelmezni, hogy annak megállapítása során, hogy valamely „érintett [(jogi)] személy” eljárása csalárd vagy nyilvánvalóan gondatlan volt-e, nem csak a társaságot vagy annak törvényes képviselőit kell figyelembe venni, hanem bármely olyan alkalmazottat is, aki a rábízott ügy ellátása során és/vagy feladatkörének keretei között járt el.